

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2020

**AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1
(EKSEMPLAAR)**

PUNTE: 80

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 15 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings:

AFDELING A:	Leesbegrip (VRAAG 1)	(30)
AFDELING B:	Opsomming (VRAAG 2)	(10)
AFDELING C:	Taal (VRAAG 3, 4 en 5)	(40)
2. Lees ALLE instruksies baie deeglik.
3. Beantwoord AL die vrae.
4. Begin elke VRAAG op 'n NUWE bladsy.
5. Trek 'n streep na elke afdeling.
6. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
7. Laat 'n reël na ELKE antwoord oop.
8. Skenk veral baie aandag aan spelling en sinskonstruksie.
9. Beplan jou tyd só:

AFDELING A:	50 minute
AFDELING B:	30 minute
AFDELING C:	40 minute
10. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: LEESBEGRIP

VRAAG 1: TYDSKRIFARTIKEL

Lees die onderstaande artikel goed deur en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS A

STORIES VAN ...

Themba Maluleke wou graag 'n verskil maak in die lewens van arm kinders.

- 1 “Ek is die oudste van vier kinders en ons het almal by my ma gebly. Ons was baie arm en het in 'n klein *shack* gebly, maar ons was baie gelukkig. Sy het haar bes gedoen om na ons te kyk. Toe sy aan kanker oorlede is, moes ons in 'n *shelter* gaan bly. Dit was my taak om te kyk dat my boeties en sussies in die oggende skoon, aangetrek en betyds vir skool is. Ek het elke oggend uitgegaan en gebid vir krag om net nog deur dié dag te gaan.
- 2 Terwyl ek besig was met my *gapjaar*, het ons na arm gemeenskappe in Suid-Afrika gegaan. Ek het gesien dat die kinders sonder hoop leef, want waar kry jy hoop as jy niks het nie?
- 3 Hulle het ook nie iets wat hulle in die middag kan besig hou nie en ook niemand wat hulle met skoolwerk kan help nie. Sport- en kultuuraktiwiteite is ook baie min. Ek wou 'n verskil maak en hoop bring en 'n naskoolsentrum by 'n laerskool in Olievenhoutbosch begin. Hier wil ek mense leer droom en help dat hulle drome waar word.”

“Ek het 'n tweede kans op die lewe gekry.”

- 4 Die laaste ding wat jy wil hê, is om te hoor jy het een van Suid-Afrika se gevreesde siektes, MIV. Nokuthula Msimango het sewe kinders gehad om groot te maak. Haar man is ook dood en dit het hulle lewens deurmekaar gemaak. Sy moes toe alleen na almal kyk.
- 5 “Op 'n stadium het ek baie siek begin voel en die simptome het al hoe erger geword. My skoonsussie het gesê ek moet dokter toe gaan vir toetse. Sy was reg. Ek was MIV-positief. Dit was vir my 'n groot skok; ek kon dit nie aanvaar nie. Daar was dan nog so baie oor om voor te lewe. Ek het 'n opgeleide tuisversorger leer ken en sy het vir my gesê om antiretrovirale medikasie te gebruik. Ek het eers geweier omdat ek nie my status aanvaar het nie. Sy het nie moed opgegee nie en het my gereeld besoek. Ek het later besluit om haar raad te volg en medikasie by 'n hospitaal te kry.

6 Ek is deesdae perdfris en gesond en het besluit om myself te laat oplei as 'n tuisversorger sodat ek my liefde en geloof weer met ander kon deel wat dit nodig het. My kliënte is almal MIV-positief. Dit is lekker om te weet dat ek 'n verskil in hulle lewens maak. Ek het 'n tweede kans en nuwe lewe gekry en ek probeer om ander mense te help waar ek kan sodat hulle ook in hoop kan lewe.”

As weeskind het Heinrich Gabler min hoop gehad vir 'n goeie toekoms.

7 “Voordat my ma oorlede is, was die lewe swaar. Sy het heeltyd gewerk en my pa was die meeste van die tyd dronk. Ek was nege jaar oud toe ek by die kindershuis gekom het. My ma is dood in 'n motongeluk en my pa het spoorloos verdwyn. Ons was vier kinders. Die een dag is jy nog deel van 'n gesin en die volgende dag is julle uitmekaar. Mense het goed vir ons gesorg maar my hart was stukkend. Dit was 'n baie emosionele tyd.

8 Niemand wil in 'n kindershuis wees nie, maar dit is die beste wat jou stabiliteit in jou deurmekaar kop en wêreld gee.

9 Op skool het ek baie sport gedoen, soos atletiek, rugby en binnenshuise krieket en was lid van provinsiale spanne. Dit het my selfvertroue gebou en my gehelp droom oor die toekoms. Gedurende my studentejare wou ek 'n professionele rugbyspeler word. Ek het toe begin om 'n laerskoolrugbyspan af te rig en ek was mal daaroor.

10 Vandag is ek 'n onderwyser by Laerskool Hugenate. Dit is wonderlik om in die posisie te wees om 'n verskil te maak in kinders se lewens, veral vir die kinderskinders.”

11 Heinrich was een van die tien finaliste in die Mnr. Suid-Afrika 2018-kompetisie. Daar het hy die kans gehad om sy storie van hoop met ander mense te deel.

[Verwerk uit <https://bit.ly/219hVRI>; <https://bit.ly/2Tcukdy>; <https://bit.ly/32HKBKT>]

LET WEL:

- Beantwoord AL die vrae.
- Skryf net die vraagnommer en die antwoord neer.

1.1 Wat wou Themba Maluleke graag doen? (1)

1.2 Waarin het Themba gewoon? (1)

1.3 Waaraan is Themba se ma oorlede? (1)

- 1.4 Themba het geen verantwoordelikheid (*responsibility*) in die *shelter* gehad nie.
Haal 'n deel van 'n sin uit paragraaf 1 aan om hierdie stelling **ONWAAR** te maak. (1)
- 1.5 Thema het deur Suid-Afrika gereis.
1.5.1 Kies die korrekte woord tussen hakies.
Die was (waardevol/nutteloos) dat hy gereis het. (1)
1.5.2 Motiveer jou antwoord uit die leesstuk. (1)
- 1.6 Noem **EEN** manier waarmee Themba die kinders wou help. (1)
- 1.7 Wat bedoel Nokuthula as sy sê dat haar lewe deurmekaar gekrap is? (1)
- 1.8 Hoe het Nokuthula en die tuisversorger se opinie oor die antiretrovirale medikasie verskil? (2)
- 1.9 Hoekom kan Nokuthula se pasiënte haar glo om medikasie te gebruik? (1)
- 1.10 Wat beteken dit as mens sê Nokuthula het 'n tweede kans in die lewe gekry? (1)
- 1.11 Gee **TWEE** redes hoekom Heinrich as jong seun nie hoop vir die toekoms gehad het nie. (2)
- 1.12 Kies die **KORREKTE** antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.12) neer.
Lees paragraaf 7. Watter idioom pas die beste by Heinrich se pa?
A Spore maak.
B In jou spoor trap.
C Sonder om 'n spoor na te laat.
D Diep spore trap. (1)
- 1.13 Waar het Heinrich stabiliteit in sy lewe gekry? (1)
- 1.14 Haal **VIER** agtereenvolgende woorde uit paragraaf 9 aan wat sê dat Heinrich baie goed in sport was. (1)
- 1.15 Hoe weet ons dat Heinrich die afrigting van skoolsport geniet het? (1)
- 1.16 Waaruit kan ons aflei dat Heinrich sy storie met baie mense kon deel? (1)

- 1.17 Kies die korrekte beskrywing uit KOLOM B wat by 'n persoon in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.17.1–1.17.3) neer, byvoorbeeld 1.17.4 E.

KOLOM A		KOLOM B	
1.17.1	Themba	A	Kinderhuis
1.17.2	Nokuthula	B	Suid-Afrika
1.17.3	Heinrich	C	Hospitaal
		D	Naskoolsentrum

(3 x 1)

(3)

- 1.18 Themba, Nokuthula en Heinrich se doel in die lewe is dieselfde. Wat wil hulle doen?

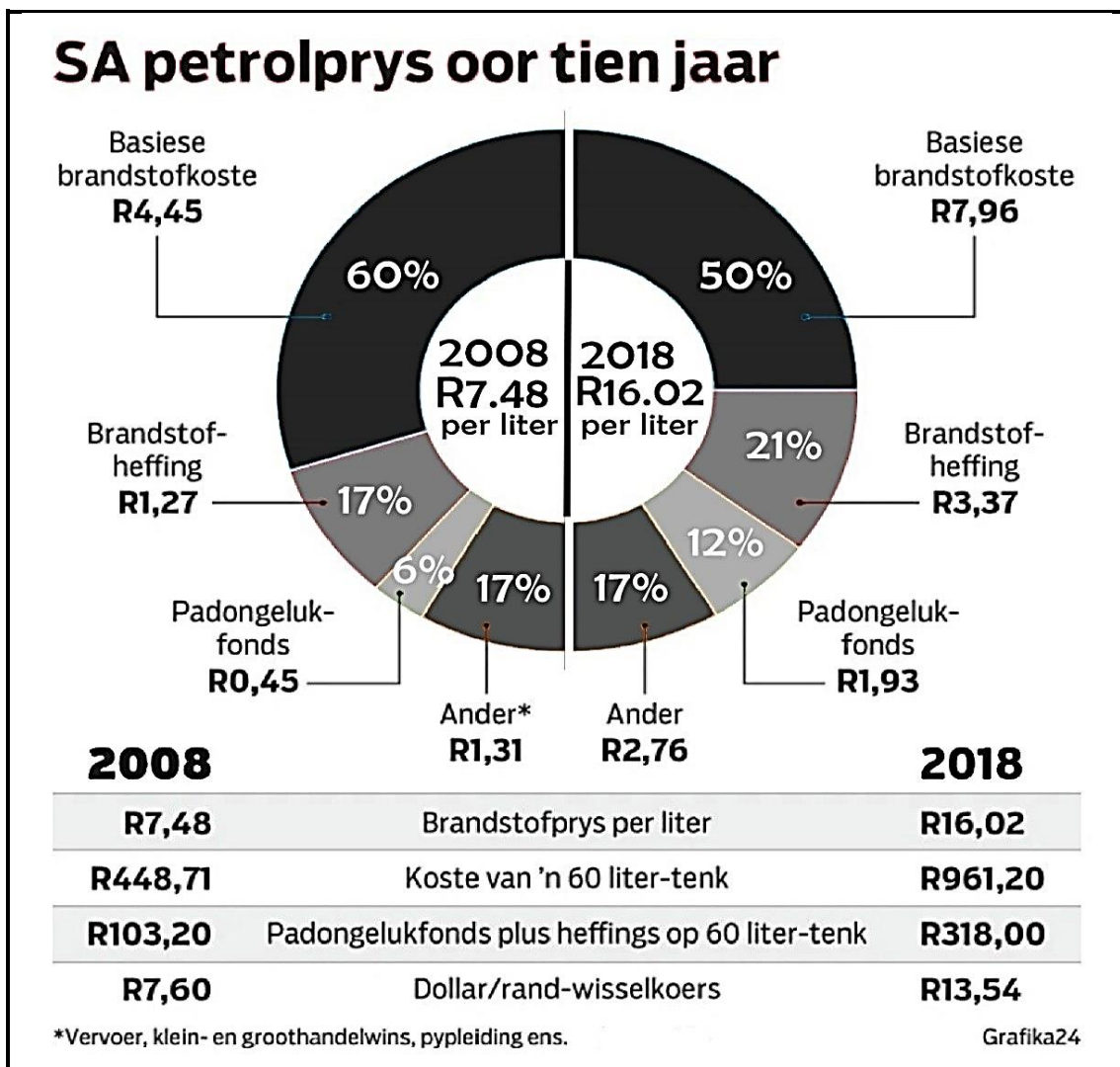
(1)

- 1.19 Voltooi die titel met EEN woord wat deel van Themba, Nokuthula en Heinrich se lewe vorm.

Begin so: Stories van ...

(1)

TEKS B: PETROLPRYS

[Bron: Outa]

- 1.20 Wat was die brandstofprys in 2008 sonder enige addisionele kostes? (1)
- 1.21 Watter addisionele koste het persentasiegewys in 10 jaar verdubbel? (1)
- 1.22 Waarvoor word die asterisk (*) by **ander** gebruik? (1)
- 1.23 Kies die korrekte antwoord tussen hakies.
- Die basiese brandstofkoste is persentasiegewys in 2018 (goedkoper/duurder) as in 2008. (1)
- 1.24 Hoeveel is 'n dollar in 2018 teenoor die rand? (1)
- 1.25 Watter kostes het persentasiegewys dieselfde gebly? (1)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING**VRAAG 2**

Alle ouers wil graag hê dat hulle kinders respektvol moet wees. Die artikel hieronder handel oor maniere hoe ouers dit vir hulle tieners kan aanleer. Maak 'n opsomming daarvan.

INSTRUKSIES

1. Skryf SEWE wenke oor **HOE OUERS TIENERS RESPEK LEER** in jou EIE VOLSINNE neer.
2. Skryf die wenke puntsgewys in die regte volgorde neer.
3. Nommer die wenke 1 tot 7.
4. Jou opsomming mag nie langer as 70 woorde wees nie.
5. Dui die korrekte getal woorde aan die einde van die opsomming aan.

TEKS C**HOE LEER OUERS TIENERS RESPEK?**

Almal hou daarvan om met respek behandel te word. Die meeste jong mense, ongelukkig, besit nie oor dié vaardigheid nie. Hoe hanteer ouers hulle tieners?

Indien ouers kwaad raak, luister kinders glad nie na hulle ouers nie. Ouers moet daarom kalm bly en rustig met hul kind praat. Indien jou kind onbeskof of astant is, sê dadelik dat jy nie sal luister voor hy/sy ordentlik met jou praat nie. Dis ook goed om die gedrag van die kind te beskryf, byvoorbeeld ek hoor jy is ongeduldig, of jou stem is te hard om respektvol te wees. Dit sal die kind laat dink hoe om sy stemtoon te verander en vriendeliker te maak.

Gebruik humor wanneer jou kind disrespek toon deur byvoorbeeld te vra: "Wat is die towerwoord?" Kinders is gewoonlik hierna vriendeliker. Indien 'n vraag nie met respek gevra word nie, moet ouers nie toegee aan dit wat jou kind vra nie. Kinders moet leer om nie net te wil hê nie. Dit is belangrik dat ouers hul kind met respek moet antwoord soos hulle self aangespreek wil word.

As mense kwaad is, help dit nie. Praat later met jou kind wanneer almal kalm is; daarom moet ouers hulle tyd baie fyn beplan, hulle kind verstaan en goed lees.

[Aangepas uit <https://bit.ly/2PEXTIV>]

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAAL

VRAAG 3: ADVERTENSIE

- Die taalvrae wat volg, is op die advertensie hieronder gebaseer.
- Die nommering in die advertensie verwys na die vraagnommer wat beantwoord moet word.
- Voer die instruksie by elke vraag uit.

TEKS D

(3.1) EET VIS VIR 'N GESONDE

(3.2) VIER HARTBEWUSMAKINGSMAAND
DEUR TE ONTDEK WATTER
GESONDHEIDSVOORDELE DIT VIR JOU HART
INHOU OM MEER VIS BY JOU DIEET IN TE SLUIT.

Eet beter. Leer beter.

Lucky Star se sardyne en tuna bevat nie net baie proteïene en omega-3-vetsure nie, dit het ook die goedkeuring van die Hart- en Beroertestigting van (3.3) SA, wat mense aanmoedig (3.4) eet gesond en 'n gesonde leefstyl te handhaaf.

Besoek
Facebook/LuckyStarSA
of luckystar.co.za
vir (3.8 smul + lekker) resepte

- (3.5) Bevat minder versadigde vette.
- Bevat minder cholesterol.
  - Help om (3.6 hartkwaal) te voorkom.
  - Verlaag jou bloeddruk.
  - Voorkom (3.7 bloedklont).
  - Beskerm jou are.

[Verwerk en aangepas uit <https://bit.ly/39f0ASN>]

VRAE

- 3.1 Kies die antwoord wat NIE KORREK IS NIE. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.1) neer.

Die opskrif word in groot hoofletters geskryf omdat dit ...

- A jou aandag trek.
- B die klem wil plaas op die voordele van vis.
- C sê dat vis goed vir jou hart is.
- D die advertensie persoonlik wil maak. (1)

- 3.2 Gebruik die HOMONIEM van **vier** in 'n sin sodat die betekenis duidelik is.

Vier hartbewusmakingsmaand en ontdek die voordele van vis. (1)

- 3.3 Skryf die AFKORTING tussen hakies voluit.

Dit het die goedkeuring van die Hartstigting van (**SA**). (1)

- 3.4 Skryf die korrekte INFINITIEF vir die deel tussen hakies.

Dit moedig mense aan (**eet gesond**). (1)

- 3.5 Hoekom is dit funksioneel om die te gebruik by die voordele in die blokkie? (1)

- 3.6 Gee die MEERVOUD van die woord tussen hakies.

Dit help om (**hartkwaal**) te voorkom. (1)

- 3.7 Deel die woord tussen hakies in LETTERGREPE op.

Dit voorkom (**bloedklonte**). (1)

- 3.8 VERBIND die twee woorde tussen hakies.

Besoek Facebook vir (smul + lekker) resepte. (1)

- 3.9 Hoe sluit die logo van Lucky Star by die boodskap van die advertensie aan? (1)

- 3.10 Skryf die volgende sin in die LYDENDE VORM.

Vis verlaag jou bloeddruk. (1)

[10]

VRAAG 4: STROKIESPRENT

- Die taalvrae wat volg, is op die strokiesprent hieronder gebaseer.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

TEKS E

[Aangepas en vertaal uit <https://www.brainpickings.org/2013/05/20/bill-watterson-1990-kenyon-speech/>]

VRAE:

4.1 Skryf die volgende sin in die INDIREKTE REDE.

“Ek wag vir inspirasie.”

(1)

- 4.2 Wat is die funksie van die ellips (...) in raampie 1?
“Ek wag vir inspirasie ...” (1)
- 4.3 Kies slegs die korrekte SPELLING van die woorde tussen hakies.
Timo speel in die (sandpit/sandput). (1)
- 4.4 Skryf die VERLEDE DEELWOORD vir die woord tussen hakies.
Voor Timo lê (breek) speelgoed. (1)
- 4.5 Herskryf die sin in 'n VRAAGSIN.
Jy moet in die regte bui wees! (1)
- 4.6 Voeg die korrekte VOORSETSEL in.
Timo speel ... 'n karretjie. (1)
- 4.7 *Timo lyk rustig oor sy projek in raampie 3.*
Motiveer hoekom hierdie stelling ONWAAR is. (1)
- 4.8 Herskryf die volgende sin in die VERLEDE TYD.
Wat is daardie bui? (1)
- 4.9 Hoekom is die woord **paniek** in hoofletters met drie uitroepetekens in raampie 3? (1)
- 4.10 Kies die korrekte TUSSENWERPSEL uit die woorde tussen hakies.
(Sjoe!/Aitsa!) Jy sny dit fyn. (1)

[10]

VRAAG 5: ARTIKEL EN PRENT

- Die taalvrae wat volg, is op die artikel (TEKS F) en die prent (TEKS G) hieronder gebaseer.
- Die nommering in die artikel verwys na die vraagnommer wat beantwoord moet word.
- Opsetlike taalfoute kom voor.
- Voer die instruksie by elke vraag uit.

5.1 Lees die artikel en beantwoord die vrae.

TEKS F: ARTIKEL**MAKLIKER MET 'N MOEILIKE (5.1.1) TIENERSEUN**

(5.1.2) Om 'n goeie verhouding met tieners te hê was nog nooit maklik nie. Maar in hierdie tye waar alles toegelaat word, en met al die inligting, openheid en maklike verkryging van drank, dwelms, pornografie, noem maar op, raak dit moeiliker.

'n Pa kan baie doen om 'n sterk band met (5.1.3) ... seun te bou. Wees positief en (5.1.4) ... komplimente. Al lyk hy hoe sleg, soek iets wat mooi is. Meer positiewe as (5.1.5) ... komplimente sal verhoudings bou. (5.1.6) Luister na jou seun. (5.1.7) Vind uit wat jou seun dink. Julle sal mekaar beter verstaan.

Jou seun moet weet hy is belangrik vir jou. Spandeer naweke saam met hom en bring die (5.1.8) mooi in hom uit. Maak vir hom koffie terwyl hy studeer. Die gevoel van belangstelling in jou seun gaan meer as net om 'n huis te deel – dit gaan oor sy emosies en ideale. Al hierdie dinge kan hom (5.1.9) gelukkig maak.

Dit is oukei as hy soms (5.1.10) (anders/ander) optree. Aanvaar hom so. Sy emosies sal (5.1.11) elke dag wipplank ry. (5.1.12) Hy sal goed eendag groot word. (5.1.13) Jou voorbeeld sal hom later in sy lewe beïnvloed.

(5.1.14) Fokus op nou en moenie ou koeie uit die sloot haal nie.

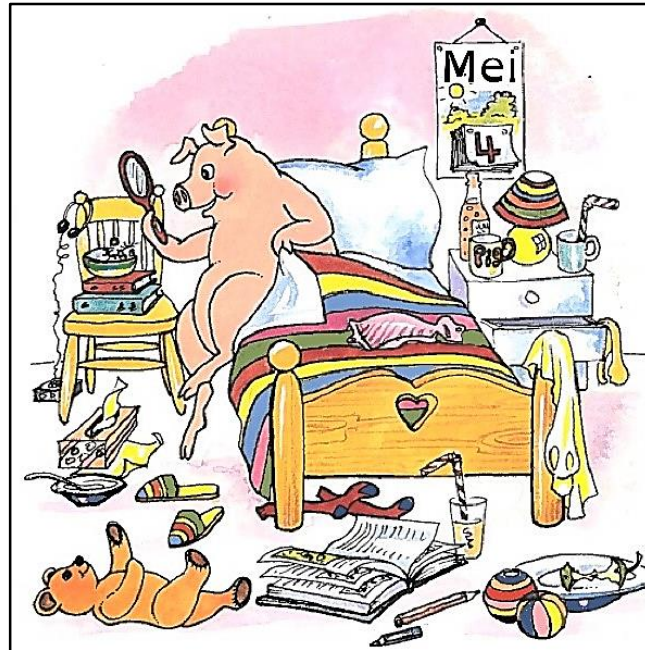
[Eie teks]

- 5.1.1 Gee die VROULIKE vorm van tienerseun. (1)
- 5.1.2 Vul die korrekte PUNKTUASIE in.
Om 'n goeie verhouding met tieners te hê was nog nooit maklik nie. (1)
- 5.1.3 Vul die korrekte VOORNAAMWOORD in.
'n Pa kan baie doen om 'n sterk band met ... seun te bou. (1)
- 5.1.4 Vul die korrekte WERKWOORD in.
Wees positief en ... komplimente. (1)

- 5.1.5 Vul die korrekte ANTONIEM in.
Meer positiewe as ... komplimente sal verhoudings bou. (1)
- 5.1.6 Herskryf die sin in die ONTKENNENDE vorm.
Luister na jou seun. (1)
- 5.1.7 Verbind die sinne met die VOEGWOORD tussen hakies.
Vind uit wat jou seun dink. Julle sal mekaar beter verstaan. (**dan**) (1)
- 5.1.8 Gee die OORTREFFENDE TRAP van die woord tussen hakies.
Spandeer naweke saam met hom en bring die (**mooi**) in hom uit. (1)
- 5.1.9 Gee die INTENSIEWE VORM van die woord tussen hakies.
Al hierdie dinge kan hom (**gelukkig**) maak. (1)
- 5.1.10 Kies die KORREKTE woord tussen hakies.
Dit is oukei as hy soms (anders/ander) optree. (1)
- 5.1.11 Gee EEN WOORD vir die woorde tussen hakies.
Sy emosies sal (elke dag) wipplank ry. (1)
- 5.1.12 Verbeter die TAALFOUT in die sin. Skryf die hele sin oor.
Hy sal goed eendag groot word. (1)
- 5.1.13 Verbeter die SPELFOUT in die volgende sin. Skryf slegs die woord neer.
Jou voorbeeld sal hom later in sy lewe beïnvloed. (1)
- 5.1.14 Kies die korrekte antwoord tussen hakies.
Die idioom *moenie ou koeie uit die sloot haal nie*, beteken jy moenie (weer oor ou dinge praat nie/die ou koeie red wat besig is om dood te gaan nie). (1)

5.2 Kyk na die prent en beantwoord die vrae.

TEKS G: PRENT

[Uit: Spots. New way, easy start. 1992]

5.2.1 Kies die KORREKTE woord tussen hakies.

Die varkie se (**slippers/pantoffels**) is langs sy bed. (1)

5.2.2 Identifiseer die VOORWERP in die volgende sin.

Die varkie het gister 'n heerlike appel geëet. (1)

5.2.3 Gee EEN woord vir die woorde tussen hakies.

Die (**koppie, bord, papbord en glasbak**) staan die hele kamer vol. (1)

5.2.4 Skryf die sin korrek oor.

Die varkie luister (in die bed/heerlik/elke dag) na musiek. (1)

5.2.5 Gee die VERKLEININGSVORM van die woord tussen hakies.

Daar lê 'n groot potlood en 'n klein (**potlood**) by die boek. (1)

5.2.6 Die kamer is (**onnet**).

Die premorfeem in die woord tussen hakies maak die stam ('n antoniem/'n homoniem). (1)

[20]

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 80